

Nr. 125

Cena prenumeraty:

w ŁODZI:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. „ 4.80
Za roznośnienie
70 fen. miesięcznie.
Z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 19.50
Miesięczn. „ 6.50

Kalendarzyk:

Sr. 14.V Bonifacego.
Czw. 15.V Zofji Wdowy.
Piąt. 16.V Jana Nepomacena
Sób. 17.V Paschalisa

Redakcja
w Łodzi
Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28.

ROZWOJ

dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Środa, dnia 14 maja 1919 roku.

Można zamawiać „Rozwój“: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kłostk; w ZIERZU u p. Lacha, Kłostk.

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki, za tekstem 65 fenigów, nekrologi 1 marka za wiersz petitowy. Drobne ogłoszenia 10 fen. k wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.

Zabranie 349,600 mk. Czarnożyłowi na Granicy.

Zagadkowe spekulacje. Rewizja w Skalmierzycach. Czarnożył pełnomocnik firmy S. Natanson. Konfiskata 349,600 mk. Reskrypt ministra skarbu. Zwrot pieniędzy.

W początku maja dostaliśmy od naszego, kaliskiego korespondenta notatkę, w której donosił nam, iż niejakiemu Aronowi Czarnożyłowi zabrano przy rewizji znaczną sumę pieniędzy, a to na zasadzie ustawy z dnia 11 marca br. w przedmiocie czasowego zakazu przywozu znaków pieniężnych w walucie austriackiej, niemieckiej i rosyjskiej, gdzie artykuł drugi mówi:

„Podróźni, przybywający z zagranicy mają prawo przewozu sumy nieprzekraczającej 500 koron, względnie 400 marek, względnie 200 rubl. („Dziennik praw“ № 24 z dnia marca 1919 r.)

Dziś z ciekawą tą sprawą, po zebraniu wszelkich dowodów możemy się podzielić z naszym ogółem. Dowództwo żandarmerji połowej (VII O. W. w Łodzi) w dniu 2 maja 1919 r. za № 848-19 dało takie objaśnienie tej sprawy:

Na podstawie doniesienia st. wachmistrza żandarmerji Michała Proczyńskiego, zaznaczamy, że podczas kontroli pociągu na stacji Skalmierzycy okazało się, że Aron Czarnożył przewoził znaczną sumę marek niemieckich z Poznania do Warszawy nie mając na to żadnego pozwolenia ministerjum skarbu. W myśl ustawy pieniądze zostały zatrzymane i oddane dowództwu żandarmerji w Łodzi, które stwierdziło, że Abram Czarnożył z polecenia firmy T. Natanson i Synowie od dłuższego czasu w Poznaniu przeprowadza różne transakcje pieniężne o charakterze spekulacyjnym.

Ostatnio Czarnożył otrzymał polecenie zrealizować w Poznaniu 115 akcji Banku międzynarodowego, wymienić 140000 carskich rubli i 100000 marek polskich na niemieckie.

Po dokonaniu transakcji Czarnożył wziął z sobą 349,600 marek niemieckich, z których 137000 mk. niemieckich miał otrzymać z Banku Drezdeńskiego (filja poznańska), 195,000 z Banku Handlowego i 21,000 z Banku Kratochwil i Pernaczyński w Poznaniu. Zaznaczyć wypada, że Czarnożył nie posiadał żadnego dowodu i rachunku z tej transakcji, co wytworzyło podejrzenie, że pieniądze te mogły być przeznaczone na cele agitacyjne. Spekulacja wymiany marek niemieckich na polskie, jest rzeczą dosyć rentowną.

Zabrawszy tę sumę żandarmerja, wydała Czarnożyłowi kwit, a pieniądze deponowała w urzędzie skarbowym w Łodzi.

Pan Czarnożył często jeździł z takimi interesami i zawsze umiał się wylegitymować, dostarczając zaświadczeń różnych osób. Między innymi nawet p. prezydent m. Kalisza wydał mu następujące świadectwo d. 10 stycznia br.

„Zaswiadczam, iż pan Aron Czarnożył, obywatel m. Kalisza jest mi znanym osobieście, jako człowiek solidny i zasługujący na wiarę, co do celu swojej podróży do Ostrowia, mianowicie po odbiór pieniędzy należących mu od Ostbanku, które musi osobieście odebrać. (podpisano) Bukowicz. Świadectwo z pieczęcią magistratu Kalisza pisane jest własnoręcznie przez prezydenta i nie jest zaopatrzone w numer.

Zaareztowanie pieniędzy działo się przed 1.5, a już 2-go maja „Min. skarbu za nr. 28904-19 S. II. 2909 poleciło zwrócić Abr. Czarnożyłowi sumę 349,600 mk. w banknotach niemieckich. Dokument ten wydał szef sekcji Bouffał i wręczył go p. Aronowi Czarnożyłowi, który 5-go maja podjął tą sumę z urzędu skarbowego w Łodzi.

Zawsześmy byli przeciwni granicy celnej między W. Księstwem Poznańskim, a resztą Polski, jednakże ta granica się utrzymała i sami płaciliśmy i płacimy cło nawet od matryc, które nabywamy w Poznaniu. Na granicy tej w Skalmierzycach każdy podlega rewizji, a choć nie zawsze ze srogością dawniejszych celników przeprowadzonej, jednakże ta rewizja istnieje, a urzędnicy z b. Królestwa Polskiego ściśle przestrzegają praw i ustaw wydanych przez ministerjum. Jeżeli więc ludziom biednym rekwirują się sumy ponad 400 mk., stosownie do ustawy z dnia 11 marca br. to dla czegoż — pytają się nas, jest wyjęty z pod tego przepisu pan Aron Czarnożył, który jak widać nie wozi nawet własnych pieniędzy, tylko spekuluje niemi, raz dla siebie, jak świadczy dokument prezydenta Kalisza, drugi raz dla firmy Natansona.

Prawda, że artykuł 3 tej ustawy z dnia 11 marca mówi, że ministerstwo skarbu w poszczególnych wypadkach może zwolnić od stosowania artykułu 1-go i 2-go niniejszej ustawy, ale o wyjaśnieniu sprawy ani dokument, ani pośpiechu z jakim ją załatwiono nie dają żadnego świadectwa. To pewno, że 2 maja żandarmerja złożyła pieniądze w izbie skarbowej łódzkiej, a już 2 maja było z ministerjum wydane świadectwo zwalniające od odpowiedzialności Czarnożyła i nakazujące mu zwrot pieniędzy, a więc dokonano z pominięciem wszelkiego dochodzenia.

Zwracamy jeszcze na jedną okoliczność uwagę. W № 8 „Dziennika urzędowego“ z kwietnia znajduje się charakterystyczny okólnik ministra skarbu za nr. 107 następującej treści:

„Niniejszym zarządzam, że ministra skarbu może podpisywać tylko wice-minister, natomiast szefowie sekcji, dyrektorowie monopolów, zakładów i urzędów podpisują papiery nie w imieniu ministra skarbu, lecz w imieniu własnem.

Warszawa, d. 7 kwietnia 1919 r.
Min. skarbu (—) Karpiński.

Widzimy więc, że p. minister Karpiński starał się zabezpieczyć, aby ważne papiery nie wychodziły z kancelarii ministerjalnej bez jego wiedzy.

Wartoby też było sprawdzić, czy pan Czarnożył wykupił świadectwo na prawo handlu pieniędzmi i jaką gildję opłaca!

Wszakże i on, jako bankier, powinien być podciągnięty pod prawa wydane dla bankierów prywatnych przez ministerjum.

Agonja bolszewizmu.

Groźne zbliżają się chwile dla bolszewików.

Haga, 13 maja (wt.). Ponieważ mobilizacja wydała średnie rezultaty, Lenin wystosował rozpaczliwy apel do robotników Petersburga i Moskwy. Tłomaczy w nim niemożliwość wysyłki na południe wojsk sowieckich przeciw armji Kołczaka i przeciw Finlandczykom. Dlatego los rewolucji spoczywa w rękach proletariatu północy.

„Rozpoczynamy, — rzekł Lenin, — ostatni kwartał, od którego zależy tryumf definitywny albo komunizmu, albo imperjalizmu”.

By podtrzymać zdeorganizowane wojska, ogromne czerwone afisze rozlepione są na ulicach Petersburga, które zapowiadają powrót carskiego rządu, w razie słabości rewolucji.

Ile jest wojska bolszewickiego?

Wiedn, 13 maja (wt.) „Der Mittag“ podaje zestawienie rządu angielskiego w sprawie liczebności wojsk bolszewickich na różnych frontach. Ze statystyki tej wynika:

Na froncie przeciwko polakom stoi sto tysięcy ludzi wojsk bolszewickich.

Na Murmanie 24 tysiące. Na zachód od Petersburga sto tysięcy. Na froncie Wołgi i Uralu 130 tysięcy. Na Rumuńskim froncie 100 tysięcy.

Liczba wojsk bolszewickich wedle obliczeń angielskich nie przenosi tedy pół miliona ludzi.

Co się dzieje pod Petersburgiem?

Amsterdam, 13 maja (wt.) Wedle depeszy ze Stockholmu, z Helsingforsu donoszą o koncentracji znacznych sił bolszewickich około jeziora Ładoga i na froncie estońskim. Bolszewicy gromadzą z całym pośpiechem wojska, przyczem jednak okazuje się, jakie wyczerpanie panuje wśród zapasów wykwipowania wojska. Żołnierze są źle odziani, przez co dezercja wzrasta do potwornych cyfr. Z pułku strzelców, których 458 wyjechało na front, przybyło tylko 215. Celem przeciwdziałania dezercji specjalne oddziały konwojują wojska, poczem dopiero oddają im broń.

Rosja przeciwko żydom.

Paryż, 13 maja (wt.) Zwycięstwa Kołczaka i widoczna depresja komisarzy bolszewickich, wywołuje nowy ferment w fabrykach petersburskich. Robotnicy fabryki Treugolnik zakrzyčili komisarza sowieckiego okrzykami: „Niech żyje nasz ojciec Kołczak! Precz z rządem żydowskim! Wystrzelamy komisarzy jak psów! Naród chrześcijański ma już dość tych cierpień!”

Setki, później tysiące kobiet przyłączyły się do robotników Treugolnika, rzucając groźby śmierci i wyrzucenia żydów, co rządzą dziś Rosją. Gwardja czerwona, wezwana do stłumienia robotników, nie śmiała atakować tłumy kobiet.

ś. † p.

WŁADYSŁAW WEBER

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 13 maja, o godz. 6 rano, przeżywszy 63 lata.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ulicy Aleksandryjskiej № 25 do kościoła Wnieb. Najsw. Marii Panny odbędzie się dnia 14 b. m., o godz. 7 i pół wieczorem. Nabożeństwo żałobne odprawi się dnia 15 maja o g. 10 rano, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz. Na smutne te obrzędy zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych w imieniu pozostałej, strapionej rodziny

836—1

ks. Kazimierz Weber

ś. † p.

KAROL DAMSCH

obywatel m. Łodzi

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 13 maja r. b., w 65 roku życia.

Wyprowadzenie drogiej nam zwłok nastąpi w czwartek, 15 maja, o godz. 5 1/2, z domu przy ulicy Miłsza № 26, na Stary cmentarz katolicki. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek, o godz. 9-ej rano, w kościele św. Krzyża.

Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, znajomych i przyjaciół zmarłego pogrążeni w smutku.

888—2

żona, córka i wnuk.

Na konferencji pokojowej.

Lugdun, 13 maja. (PAT.) Konferencja pokojowa nie odbyła wczoraj posiedzenia. Brockdorf-Rantzau przesłał znów 2 noty panu Clemenceau. Jedna co do jeńców wojennych i druga co do międzynarodowego ustawodawstwa pracy. „Echo de Paris” dowiaduje się, że sprzymierzeńcy nie dopuszczą do przekroczenia przez Niemców terminu. 16-go czerwca wszystko powinno być skończone. O ile Niemcy nie podpisaliby traktatu wtedy Foch i Pitley uczynią wszystko co należy.

Prasa francuska konstataje rozgoryczenie opinii publicznej we Włoszech w kwestii projektowanego sojuszu francusko-angielsko-amerykańskiego, w którym Włochy nie figurują.

Nauen, 13 maja (PAT.) Redaktor dziennika „Vorwärts” wrócił z Wersalu do Berlina i oświadczył, że w istocie swojej projekt wersalski jest środkiem do dalszego prowadzenia wojny i zniszczenia narodu niemieckiego. Niemcy ludziliby się, jeśli-by mniemały, że przez podpisanie jakiegokolwiek pokoju mogą uzyskać warunki umożliwiające im istnienie. Trzeba zmusić entente do obsadzenia całego Niemiec. Naród niemiecki musi przeciw tej okupacji według rycerskiego wzoru małej Belgii, złączyć wszystkie swoje siły. Wszystkie ludy uciemiężone usłyszą wieść, że lud niemiecki wstępuje w ich szeregi do wspólnej walki. Robotnicy wszystkich krajów staną po jego stronie.

Warunki pokojowe dla Austrii.

Paryż, 13 maja. (PAT.) Delegacja austriacka będzie zupełnie inaczej przyjęta, aniżeli delegacja niemiecka. Niemiecka Austria chociaż w mniejszych granicach musi być utrzymana jako państwo samodzielne, ażeby zapobiedz jej prusaczeniu.

Warunki pokojowe dla Austrii niemieckiej będą ogłoszone w dniu 15 maja dla prasy.

Prasa francuska o postawie Clemenceau.

Paryż, 13 maja (PAT.) Dzienniki zgodnie pochwalają treść odpowiedzi Clemenceau na notę niemiecką. Oświadczają, że Brockdorf-Rantzau traci tylko czas, redagując projekt przeciwny. Z chwilą upływu terminu t. j. 22 b. m., Konferencja zbada uwagi Niemiec co do przeprowadzenia traktatu pokojowego, poczem wyznaczy Niemcom termin do przyjęcia lub odrzucenia całokształtu 400 artykułów. „Echo de Paris” zaznacza, że aby zakończyć korzystnie schyzmę europejską, trwającą od 25 lat, potrzebne są ściśle sojusze między Anglią, Francją i Ameryką. Pismo wyraża nadzieję, że list p. Clemenceau zapowiada właśnie taką wiadomość. W „Petit Parisien” pułk. Henry zaprzecza, jakoby Brockdorf-Rantzau objawił zamiar powrotu do Berlina i zatrzęsienia drzwiami. W rzeczywistości najbliższe otoczenie Brockdorfa donosi, że uda się on do Wejmaru celem naradzenia się z rządem.

W sprawie granic Austrii donosi „Matin” że rada „5-u” przyjęła wnioski komisji i dodaje, że przewidziany jest plebiscyt co do części Karyntji w sąsiedztwie Celena.

Zdecydowano.

Londyn, 13 maja (PAT.) „Nationale News” donosi z Hagi, że rząd holenderski postanowił wydać byłego cesarza Wilhelma.

Amerykanie przeciw Niemcom.

Chicago, 13 maja (PAT.) „Chicago Tribune” pisze w sprawie zatwierdzenia układu pokojowego przez senat: Chociaż układ stanowi jedną całość a to jednak składa się z 2-ech części mianowicie: z postanowień w sprawie Ligi narodów i warunków nałożonych na Niemcy. Co do tego ostatniego punktu możemy oświadczyć, że będzie on przez rząd nasz zatwierdzony bez wszelkiej zmiany.

Na równinach Rosji.

Helsingfors, 13 maja. (PAT.) Przygotowuje się wielka wyprawa wojenna na Petersburg z podstawą operacyjną w Helsingforsie, z którego to miasta wydano wszystkich obcych. Zaprowadzono znów przymus paszportowy. Według obiegających pogłosek przybędzie tam 50,000 wojsk kamerunskich, 20 okrętów angielskich jest na wodach fińskich.

Wiedeń, 13 maja. (PAT.) Linja kolejowa między Petersburgiem a Finlandją została przez czerwone wojska zniszczona aż do stacji Lebe-

szowa oddalonej o 5 kilometrów od Petersburga. Pozostaje to w związku z ofensywą na Petersburg. Ofensywę przygotowuje gen. Judenicz, którego armja operować będzie wspólnie z wojskiem estońskim.

Plany admirała Kołczaka.

Paryż, 12 maja. (PAT.) Admirał Kołczak ogłasza swoje plany. Z powodu odwilży operacje nasze zapewne wstrzymają się na czas pewien. Wkrótce jednak zostaną wznowione. Be-

dziemy się starali zapewnić sobie komunikację z Archangielskiem. Skoro tylko zajmiemy linię Wołgi, postaramy się nawiązać łączność z gen. Denikinem i wtedy rozpoczniemy marsz na Moskwę. Zajęcie Moskwy jest naszym celem ostatecznym i jest tym objektem politycznym, na którym ześrodkować się powinny wszystkie nasze wysiłki. Zamiast to osiągnąć głównym celem naszym strategicznym będzie zniszczenie armji sowieckiej.

Admirał dodał jeszcze, iż rosjanie, zgrupowani wokoło niego, celem odbudowania Rosji, liczą przeważnie na swe własne siły. Brak nam, powiedział, amunicji, odzieży i armat. Sprzymierzeńcy mogą nam pomóc, przysyłając przede wszystkim karabiny i naboje. Pomoc ich polegać może również na blokowaniu Rosji sowieckiej.

Pogrzeb bohaterów.

Lwów, 13 maja. (PAT.) Dzisiaj o godz. 10 rano odbył się masowy pogrzeb ekshumowanych zwłok obrońców Lwowa pochowanych tymczasowo na cmentarzu w ogrodzie politechniki. Ekshumowane zwłoki przeniesiono na cmentarz Łyczakowski.

Skutki agitacji socjalistycznej.

Pułtusk, 12 maja. (PAT.) Na szeregowca policji komunalnej, który prowadził aresztanta z Nasielska, napadła na terenie majątku Jackowa pracująca w polu służba folwarczna. Wśród okrzyków „bić go, zabić tego psa burżuazyjnego” zerwano policjantowi oznakę z orzełkiem, podeptano ją, a jeden z parobków, wyrwawszy karabin, rostrzaskał go o kamień, policjanta zaś pobito. Aresztowany w czasie zamieszania zbiegł. Wysłane z Pułtuska posiłki policji komunalnej i wojska otoczyły wieś i aresztowały 4 mężczyzn, rozpoznanych przez policjanta.

Wszechniemcy redagują koncepty.

Nauen, 13 maja (PAT.) Związek wszechniemiecki założył protest przeciwko pokojowi gwałtu. Redaktorzy gazet prowincji Poznańskiej, Prus wschodnich i Bydgoskiej wysłali rezolucję do przyjdym zgromadzenia narodowego przeciwko odcięciu prowincji.

Zajęcie Lipska.

Berlin 13 maja. (PAT.) „Berliner Tageblatt” donosi: Wojska rządowe gen. Maerker'a nagle zajęły Lipsk. Mieszkańcy tego miasta budząc się dnia 11 maja zastali zupełnie zmienioną sytuację. W nocy 30 pociągami sprowadzono około 30,000 wojsk rządowych, które weszły do miasta w wszystkich punktach. Krwi rozlewu nie było. W mieście ogłoszono sądy doradne.

Ostatnie posiedzenie Rady ministrów.

Na posiedzeniu w dniu 12 maja b. r., Rada ministrów wysłuchała sprawozdania pana prezydenta ministrów o stanie sprawy polskiej na kongresie pokojowym i przeprowadziła dyskusję nad polityką zagraniczną. Postanowiła przyznać pracownikom kolejowym nadzwyczajny dodatek drożyzniany na miesiąc maj, wysokości tej samej jakiej otrzymali go ongi w kwietniu, wreszcie aprobowała projekt organizacji zarządu kresów wschodnich przedstawiony przez generalnego komisarza dla kresów wschodnich.

Sędzia pokoju w roli Salomona

W łódzkich sądach pokoju jest dużo ludzi światłych, zdrowo myślących i sprawiedliwych sędziów, że wymienimy tu między innymi p. Wojnarowski, sposób prowadzenia spraw przez niego jest ponad wszelką pochwałę.

Są też sędziowie, którzy wogóle nie orientują się w sytuacji. Wymienimy tu sędziego Z.-kiego, na którego zewsząd otrzymujemy ut-

Z SEJMU.

(Posiedzenie wczorajsze.)

Warszawa, 13 maja. (PAT.) Początek posiedzenia godz. 3 minut 15. Wśród interpelacji jest interpelacja p. Górskiego w sprawie nieładnego traktowania nowo zaciągniętych do wojska rekrutów. Przystąpiono do dalszej rozprawy nad deklaracją konstytucyjną.

Pos. Grinbaum domaga się uznania praw mniejszości w konstytucji

Projekt konstytucji nie zadowolnił nikogo.

Pos. Grabski stwierdza, że deklaracja nie zadowoliła w izbie nikogo i zachodzi pytanie, czy wogóle Sejm ma pójść za inicjatywą rządu, żeby wydać najpierw deklarację konstytucyjną, a potem dopiero przystąpić do opracowania konstytucji. Postanowienia choćby najlepszej deklaracji nie mogą stać się prawem obowiązującym, bo nie są uczynione w formie żadnego prawa ani ustawy i na podstawie takiej deklaracji nie moglibyśmy przed uchwaleniem szczegółowej konstytucji wprowadzić w życie żadnej instytucji, nie moglibyśmy przystąpić do budowy administracji, samorządu, bo do tego potrzeba już specjalnych ustaw.

Rząd ma umieć rządzić.

Rząd jest pełen dobrej woli, że we wszystkich sprawach chce rzeczy dobrych, sprawiedliwych i pięknych. Ale Sejm musi domagać się czegoś więcej niż dobrej woli, bo rząd ma właśnie rządzić, ma umieć rządzić. W tej chwili ma rząd zadanie nader trudne: zorganizowanie władz państwowych administracyjnych. Mówca oświadcza, że klub jego za tę deklarację, ani wogóle za politykę rządu żadnej odpowiedzialności nie bierze.

Minister spraw wewnętrznych Wojciechowski przedstawia genezę deklaracji rządowej.

Ogłoszona konstytucja jest projektem.

Mówca stwierdza, że rząd starał się być lojalnym i możliwie w krótkim czasie wywiązać się z polecenia wyrażonego przez komisję. Zgóry powiedziałem, że można tylko naszkicować zasady ogólne struktury konstytucji, ale że skodifikowanie projektu przystępować nie można.

W najbliższych dniach będzie wniesiony projekt ustroju samorządnej gminy, wniesiono już projekt ustawy o bezpieczeństwie.

Mówca oświadcza, że deklaracja rządowa to nie jest jeszcze konstytucja, to oświadczenie w jakim kierunku ma iść praca tych wszystkich, którzy będą formułowali ustawę.

Ustęp, który wywołał namiętne wystąpienie przeciw rządowi, ustęp o kościele katolickim, jest w całości wzięty z projektu ankiety, w której zasiadali ludzie nie mogący być posądzeni o wrogię względem kościoła uczucia.

Wyraźnie powiedziane jest w tej deklaracji że Sejm ma być 1-o izbowy.

Przeciwko zbyt pomyślnym doozjom.

Ujawniła się potrzeba pewnego momentu rozważki, żeby pod wpływem pierwszej lepszej depechy nie uchwalano rzeczy, której może po 24 godzinach gorąco by żałowano. To właśnie w deklaracji zrobiono w ten sposób, że w ciągu 15 dni jest możliwość rozważenia przez ciało odpowiedzialnie złożone. Ta instytucja może tylko radzić Naczelnikowi państwa, aby nie podpisywał uchwały i odesłał ją do Sejmu dla ponownego rozpatrzenia. Należy do niego połowa znawców prawa i organizacji państwa.

W końcu oświadcza minister: Jakiegokolwiek będą koleje tego projektu rządowego, to podkreślam jeszcze raz, że dla pomyślnego biegu prac komisji konstytucyjnej trzeba dać wyraźne wskazówki co ma być w konstytucji.

Wypracowanie p. Perla.

Po przemowach pos. Kiernika i Głębińskiego, zabiera głos pos. Perl, który zgłasza imieniem klubu P. P. S., aby komisja konstytucyjna w ciągu 2-tygodni opracowała 1) w formie wstępu do konstytucji ogólne zasady urządzeń Rzeczypospolitej, 2) w formie ściślejszych przepisów konstytucyjną tymczasową, która będzie obowiązywała od chwili przyjęcia konstytucji całkowitej i stałej.

W tej sprawie zabierali jeszcze głos pos. Moczydłowska, Wichliński, Gdyk, Smoła i Hirschhorn. Ten ostatni żąda zagwarantowania dla mniejszości narodowych w wyborach do Sejmu takiej ilości mandatów, która odpowiada ich faktycznej liczebności.

W głosowaniu rezolucję pos. Perla odrzucono.

Nagle wnioski.

Na tym porządek dzienny wyczerpano i przystąpiono do wniosków nagłych. Uchwalono wniosek nagły pos. Skarbka w sprawie zapewnienia autonomii narodowej dla kresów południowo-wschodnich i pos. Dąbskiego, który wzywa rząd, aby wstrzymał natychmiast rutynowego postępowania funkcjonariuszy policji pociągnął do odpowiedzialności. Seyda postawił do wniosku Dąbskiego poprawkę, że uchwała ta nie odnosi się do eksmisji na podstawie wyroków sądowych.

Wniosek pos. Dąbskiego przyjęto z poprawką dr. Seydy w zwyczajnym głosowaniu.

Na tym posiedzenie zakończono.

Następne posiedzenie we czwartek o godz. 2-iej po południu.

Skończy się suchotniczy żywot tego miasta, spowodowany nieprzychylnością dla Niemców, którzy wszystkie drogi budowali pomiędzy swoim Berlinem i Królewem, czy Prusami Wschodnimi omijając Gdańsk, o który faktycznie wcale nie dbali.

Co się tyczy zagadnienia Słowackiego, prof. Sawicki uważa, iż jedyne jego rozwiązanie korzystne dla samych Słowaków, jak również dla równowagi środkowo-europejskiej — to stworzenie niepodległego i neutralnego państwa słowackiego.

Nielicznie, niestety zebrana publiczność nasza, jak zresztą na wszystkich odczytach naukowych, gorąco oklaskiwała znakomitego prelegenta.

TELEGRAMY.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 13 maja. (PAT.) Po silnym przygotowaniu artyleryjskim zaatakował również nieprzyjacieli większymi siłami Lubień Mały i wtargnął częściowo do naszych pozycji. Kontratakami został odparty, ponosząc poważne straty. Pod Chyrowem i Ustrzykami Dolnymi nieprzyjacieli wykazuje ożywioną działalność bojową. Artylerja ukraińska silnie ostrzeliwała Chyrow i Posadę chyrowską. W nocy 12 bm. znaczne

bandy ukraińskie zaatakowały Hoszów, atakiem odparto.

Front litewsko-białoruski. Na całym froncie ożywiona działalność bojowa i wywiadowcza.

W z. Szefa sztabu generalnego podpisano *Haller*, pułkownik

Na granicy dwóch armji.

Warszawa, 13 maja. (PAT.) Patrole polskie i litewskie stykają się wzdłuż długiej linii, biegnącej na zachód od Oran, a dalej przez Jewie i Szerwiuty ku północy. zetknięcie to jest najzupełniej przyjazne do dnia 7 maja, tj. od chwili otrzymania ostatniej wiadomości poprawnej. Współżycie obu wojsk na linii demarkacyjnej zakłócone nie zostało. Oddziały polskie nie wkraczają nigdzie na obszar narodo-litewski.

Paderewski pracuje.

Warszawa, 13 maja. (PAT.) Na audjencji u pana prezydenta ministrów Paderewskiego zostali przyjęci pp. Szaulis, pełnomocnik rządu litewskiego, Arkadiusz Smolicz przedstawiciel ludności białoruskiej, pułk. Grove, naczelnik amerykańskiej misji żywnościowej, pułk. Coulson, przedstawiciel sojuszniczej misji wojskowej z Cieszyna i przedstawiciele rady narodowej Śląska Cieszyńskiego. Pan prezydent ministrów rewizytował dziś ambasadorów francuskiego, angielskiego i amerykańskiego.

Czy można mówić z hajdamakami.

Paryż, 13 maja. (PAT.) Wczoraj o godz. 3 po południu zebrała się komisja rozjemcza ukraińsko-polska na dłuższe obrady.

Biskup Gall w Poznaniu.

Poznań, 13 maja. (PAT.) Biskup połowy ks. dr. Stanisław Gall przyjechał dzisiaj do Poznania przyjmowany przez władze cywilne i wojskowe.

Nowa kolej.

Poznań, 13 maja. (PAT.) Budowa kolei ze Strzałkowa do Kutna jest postanowiona. Układ, który w imieniu Poznańskiego komitetu budowy tejże kolei prowadził prezydent Drwęski i prof. Stelmachowski z rządem polskim zakończył się powierzeniem wykonania połowy linii kolejowej przedstawicielowi poznańskiemu. W tym celu założono w Poznańskim towarzystwo akcyjne pod nazwą „Tow. robót inżynierskich z siedzibą w Poznaniu“. W założeniu towarzystwa wzięli udział oprócz prywatnych przedsiębiorców 3 najpoważniejsze banki poznańskie: bank związkowy kółek zarobkowych, bank przemysłowców i bank handlowy. Do zarządu wybrano na razie tylko prof. Stelmachowskiego, na przewodniczącego zaś rady nadzorczej prez. Drwęskiego.

Aresztowani policy.

Warszawa, 13 maja. (PAT.) Ministerjum spraw zagranicznych otrzymało telegraficzną wiadomość od swego delegata pana Włóckowskiego, iż został on wysłany przez rząd sowiecki na skutek wzięcia Wilna przez nasze wojska z towarzyszącym mu kapitanem Gąsiorowskim i p. Wanke pod ścisłą i surową strażą wojskową za granicę Rosji do Finlandji. Po wysłaniu pana Włóckowskiego władze sowieckie dokonały aresztowania całego szeregu Polaków, których zatrzymali w charakterze zakładników. Dotychczas znane są ministerjum następujące nazwiska: Archa metropolita Edward Baron Ropp, Jan Zarnowski, Zofja Zarnowska, Marja Grodziecka, Mierzynski, bracia Chrzanowscy i baron Dangieli

Tak źle i tak niedobrze.

Wiedeń, 13 maja. (PAT.) Komenderujący 17-go korpusu w Gdańsku i prezydent Prus Zachodnich wydali wspólną odezwę wzywającą wszystkich zdolnych do broni Niemców Prus Zachodnich i Pomorza, aby się natychmiast zapisali do Grenschutzu w przewidywaniu, że jeżeli Niemcy nie podpiszą układu, to politycy zbrojni uderzą na Prusy Zachodnie. „Berliner Tagblatt“ donosi, że w przeciwstawieniu do powyższej odezwy wydział wykonawczy niemiecki wydał również odezwę nawołującą do pokoju i rozważki i dowodzącą, że zbrojenie się przeciw Polakom są bezcelowe, gdyż w danym razie ententa również zbrojnie wystąpi przeciw Niemcom

Z estrady.

W sobotę i niedzielę odbyły się w sali Kasy oficerskiej przy ul. Piotrkowskiej № 243, odczyty prof. uniwersytetu Jagiellońskiego d-ra Ludomira Sawickiego, na temat: „Zachodnie kresy polskie“. W sobotę prelegent mówił o „Pomorzu Gdańskim“, w niedzielę zaś o „Zagłębiu Śląskim“ i „Zagadnieniu Słowackim“.

Znakomity geograf scharakteryzował ustrój geograficzny i etnograficzny omawianych kresów, wykazując na podstawie badań naukowych jak silnie Pomorze i Śląsk, posiadające niezwykle wielkie dla Polski znaczenie, związane są w interesach swoich z Polską. Dowodził prof., iż dzięki oderwaniu od Macierzy dzielnice te podpadły pod rząd imperjalistycznych Niemiec, które kosztem Gdańska i Śląska, starały się zawsze wyciągać korzyść dla innych, rdzenie niemieckich dzielnic. Zagłębie Śląskie poświęcone pomędzy Królestwo, Galicję, Śląsk austriacki i niemiecki — skazane było na rolę „kopcuzka“ i ustępować musiało pierwszeństwa kopalniom, faworyzowanym przez rządy zaborcze, jako: donieckim, czeskim i wreszcie westfalskim.

Z chwilą przyłączenia do Polski — ustanie dla Śląska ta niezarowna konkurencja i kopalnie nasze, zawierające jeune z najpiękniejszych pokłady węgla, do należytego dojdą rozkwitu. Tak samo i Gdańsk, gdy będzie portem Polski, wzrośnie i stanie się potężnym siedliskiem handlu.

Oto parę przykładów:

Sędzia Z. prowadzi sprawę o kradzież. Od 15 minut bada świadków. Świadkowie ustalają fakt kradzieży oraz sprawcę. Pod koniec sędzia Z. zapytuje wartość ukradzonej bielizny. Świadkowie zgodnie zeznają że około 300 mk. Dalej bada sędzia, gdzie znaleziono tę bieliznę; otóż okazuje się w tłumoku złodzieja, gdzie była też skradzona gdzieindziej bielizna.

— Wiele mógł wart być ten tłumak, pyta sędzia.

— Kiłka tysięcy mk.

— Ano to sprawa kwalifikują się do Sądu okręgowego!

Chyba podobnego wyroku nie mógł-by ogłosić nawet Salomon.

2-gi fakt.

Pan K. oskarża p. X. o defraudację pieniędzy.

Sprawa jasna, defraudacja dowiedziona.

— „Gdzie pan te pieniądze roztrwonili? pyta“ sędzia Z. oskarżonego,

— Ano, w Kutnie.

— To, odraczam sprawę, i przenoszę ją do Kutna!

Nie pomagają zapewnienia oskarżyciela, że oskarżyciel i oskarżony mieszkają w Łodzi. W Kutnie i już!

A gdyby oskarżony część pieniędzy przepił w Kielcach, a drugą w Paryżu? Logicznie wypadło-by sformować te sprawy na jedną część w Kielcach na drugą w Paryżu.

Taka sprawa myślimy była-by atrakcją w Paryżu dla przedstawicieli dyplomatycznych nawet z ... Honolulu.

Dr. S.

Odpowiedź Redakcji.

P. Bol. Styblowi. Na paszporty polskie zdaje się nie potrzebnie Szan. Pan wyczekuje. W żadnym państwie cywilizowanym paszportów wewnątrz kraju nie wymagano. Jestto tylko wymysł wojenny niemiecki, wyłowić kilkadziesiąt milionów marek za rzeczy bez-

wartościowe, bo komu było potrzeba wkegała ten posiadał po pare paszportów zapasowych. Więcej książek polskie meldunkowe może Szan. Pan wprowadzić bez obawy według tego wzoru, jak i naczelnik policji p. Zbrożek polecił.

P. Tad. Łoskalewiczowi. Stuszułość pan masz, twierdząc, że Polska jest krajem międzywyznawczym i tylko analfabeci mogą zapewnić, że wszyscy w nim mają równe prawa. Stuszuźnie więc pan płażocz.

O He my mamy wolną Polskę, to mamy ją dla siebie, i tylko polacy mogą w wolnej Polsce mieć równe prawa. Wolna Polska nie jest państwem, w którym każdy przybył, czy to Węgler, czy to Niemiec, może otrzymywać urzędy i rządzić, a tembardziej żydzi, którzy uważają się za centralnych, i którzy w rzeczywistości byli i są względem nas wrogi usposobieni. O tem mogą mówić i sądzić w ten sposób tylko nasi neutralni, komuniści i pp. agitatorzy, za zdowideńskie niemiecko-bolszewickie pieniądze, nie zaś ludzie, stojący na czole pewnych instytucji, od których wymagamy przestrzegania interesów głównie polaków.

Ofiary.

Na Polski Skarb Narodowy.

Pracownicy szpitala „Kochanówka“ składają:

- I. Pawłowski 10 mk., 1 rb. sr. i 2 monety sreb.— M. Adamczyk 2 mk.— A. Kabat 5 mk.— A. Jędrzejewski 2 mk.— J. Koliński 4 mk.— S. Wójcik 5 mk.— I. Marczak 2 mk.— J. Pawłowski 10 mk.— H. Kopydłowska 1 mk.— F. Kopydłowska 1 mk.— K. Pęglau 5 mk.— W. Kosek 5 mk.— M. Pietrowska 2 mk.— J. Kapica 2 mk.— H. Kurek 2 mk.— A. Górecka 5 mk.— M. Orawczykowska 5 mk.— A. Janiewicz 1 mk. 50 fen.— M. Gajda 7 mk.— Z. Krawiec 4 mk. 47 fen.— pp. Zagazdey 5 mk. i 1 rubel papierowy.— A. Sudomir 4 mk., 2 rub. pap. i 1 rb. sr.— E. Sudomir 5 mk. i 1 kor. pap.— C. Matasiak 5 mk.— F. Raczyska 5 mk.— A. Sokołowski 5 mk.— P. Matusiak 2 mk.— M. Babska 1 mk.— J. Kępska 1 mk.— M. Radziszewska 2 mk.— R. Żądło 5 mk.— Banasiak 2 mk.— M. Ziulkowska 1 rub. pap. i 50 k. sreb.— J. Sławińska 10 mk.— E. Wasilewska 10 mk.— A. Jędrzejczak 2 mk.— S. G., 5 mk.— A. Grabowska 3 mk.— B. Liberson 1 obrączka dubl.— Hojnacka 4 mk.— F. Lewandowska 5 mk.— E. Przybylska 4 mk.— Rusak 5 mk.— H. Wawrzyniak 2 mk.— K. Fiszer 7 mk.— M. Jaworska 2 mk. 50 fen.— B. Okraska 4 mk.— J. Okraska 1 mk.— Szafrńska 5 mk.— M. Szkop. 10 mk., 1 mk. sr. i gryf sr.— S. Kaczmarek 28 monet miedz. i 10 sr. m. starych.— Skoneczna 9 mk.— Legienza 5 mk.— M. Pawlak

- 5 mk.— M. Pukaczewka 3 mk.— Czyżkowska 3 mk.— Ofic 2 mk.— Kowalscy 5 mk.— M. Filipkowska 2 mk.— Andryśiak 5 mk. 80 fen.— S. Jabloński 5 mk.— S. Kaczmarek 2 mk.— P. Sobczak 1 mk.— A. Jabłońska 5 mk.— pp. Zagazdey 5 mk.— E. Pęglau 10 mk.— J. Domagalska pół rub. sreb.— Złutkowska 5 mk. 50 fen.— F. Graczyk 5 mk.— A. Józefiak 5 mk.— M. Nawrocka 3 mk.— F. Józwiak 5 mk.— Kobielska 10 mk., 1 łyżeczka sreb. i 2 medaliki miedz.— J. Buczyńska 2 mk.— Morawski 2 mk.— E. Ofic 3 mk.— Kzazszcz 2 mk.— A. Sadzik 5 mk.— Sielkowski 4 mk.— Pallńska 5 mk.— F. Nawrocki 5 mk.— J. Ostrowski 2 mk.— J. Słoniewska 5 mk. i 30 fen.— Domajaka 3 mk.— Tucholska 5 mk.— A. Müller 10 mk.— Majerski 50 fen.— Pągowski 10 mk.— Dr. Grygierowa 10 mk.— Dr. Zylberwaig 10 mk.— Wawrzynkowska 5 mk.— Metner 2 rb. sreb.— Dr. Skwiniński 10 mk.— Dr. Mikalski 100 mk.— Ciesielska 5 mk.— Sielkowski 5 rb. sreb.— H. Sielkowska 1 rb. i 63 kop. miedz.— J. Krawiecka 2 mk.— Arant 6 mk.— Czajtowski 2 mk. i 40 kop. sreb.— Kornacka 2 mk.— Garczarek 2 mk.— Słoniewska 2 mk.— Stachara 2 mk.— Sadzik 3 rub. bonami.— J. Żak 4 mk.— S. Lewandowski 6 rub. sreb.— Berłowski 4 obrączki sreb., 1 orzełek sreb. i 1 złoty kolczyk.

Związek rzeźników chrześcijan Bałuckich ofiaruje mk. 400 za miesiąc Luty i Marzec, jako remanent z kasy asekuracyjnej. M. Bormak 25 mk. papierowe, A. Wycht 1 mk. 50 fen. srebrem. Segal J. tytułem kary mk. 105. Mk. 150 jako karę za usiłowanie przekupstwa funkcjonariusza straży kolejowej zapłacił A. Kraut. J. Teida za przechodzenie bez pozwolenia przez plant kolejowy, złożył karę mk. 25. A. Chałnowicz za danie łapówki urzędnikowi straży kolejowej złożył kary mk. 250. Ł. Lipska za przewożenie towaru nie zgobnie z przepustką, złożyła kary mk. 19. Neuman P. za przewożenie materiałów łatwopalnych bez przepustki, zatrzymana przez straż kolejową złożyła kary mk. 60. Marek 45 — jako pozostałość zebranej sumy z okazji ślubu swego kierownika muzycznego, składa drużyna meska Stow. handlowców polskich. M. Lewin płaci 20 mk. kary za przewożenie skóry bez przepustki. Bratus M. płaci tytułem mk. 35 za przechodzenie przez plant kolejowy, M. Żydkowicz płaci tytułem kary mk. 100 za przewożenie towarów bez przepustki. Kuczyńska 1 rb. 55 kop. 50 fen. sreb. 1 rub. marka jedna niklowa, Michałakówna 10 rub.— Różalski 60 mk.

Ma żołnierz polskiego.

Kara mk. 25 złożone przez F. Tepilńskiego. Od pracowników Łódzkich kolei dojazdowych mk. 105 fen. 50.

„CUD“

kupują wszystkie oszczędne gospodynie jako doskonałą zaprawę do podłóg.

Istniejące dotychczas na rynku różne zaprawy do podłóg, przedstawiają masę, rozsmazującą się jak miękkie masło. Powstaje to skutkiem domieszki do wosków różnych innych niewłaściwych dodatków. Zaprawa „Cud“ nie rozsmazuje się, bo jest ścisłą, zaś „Cud“ zawiera bowiem w sobie same najlepsze woski i rozciera się tylko w cieniutką warstwę równomiernie.

Zaprawa „Cud“ zasycha natychmiast, daje z prawą dziwą łatwością przeszlifcy, długotrwały połysk i używana być może w ilości minimalnej.

Skład fabryczny w składzie farb „WIPOLIN“ Warszawa, Graniczna 9, tel. 94-83. 646 36 10

Elektoralna 30.

Tel. 250-65.

Żądać w składach aptecznych i mydlarniach.

Polskie Towarzystwo Gazownicze

W wykonaniu swego programu, rozwinęcia w naszym kraju przemysłu gazowniczego, otworzyło w Łodzi, przy ulicy Przędzalnianej № 33

„FABRYKĘ PAPY DACHOWEJ P. T. G.“

Komunikując o powyższem, mamy zaszczyt zawiadomić P. T. Panów odbiorców, że wyłączną sprzedaż papy dachowej powierzyliśmy

p. Stanisławowi Goszczyńskiemu w ŁODZI, przy ulicy Piotrkowskiej № 150.

Wyprzedają

- Paletka dla dziewczynek i chłopców Mk. 50.— 75.— 100.—
- Garniturki dla chłopców Mk. 75.— 100.— 125.— duży wybór
- Paleta damskie ostatnie fasony. 833 2
- Paleta męskie M. 525.— 450 i drożej.
- Garnitury męskie M. 450.— 550.— i drożej.

Szmechel i Rozner

Łódź, Piotrkowska 100.

Sprzedają resztek w dużym wyborze,

ceny niskie. Wólczańska Nr. 140. prawa oficyna na parterze. 837 4

Kupuję srebrne RUBLE

Wiadomość w administracji „Rozwoju“ 675 0

Dzielni ajenci

do dobrze zaprowadzonego artykułu poszukiwani

D. Markus, Piotrkowska 59. 828-2

POKOJE

kawalerskie z oświetleniem i oddzielnym wejściem do wynajęcia. Wiadomość w Rozwoju. 826-2

Zamówienia na dostawę i detaliczną sprzedaż 831-0

LODU

Przyjmuje firma M. BARSKI ul. Pańska 77 m. 1.

Dr. Feliks Skusiewicz powrócił.

ul. Andrzejka Nr. 13.

Choroby skórne i weneryczne Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół p.p. Paule 11—12 rano. 9—9

Dr. H. Sadkowski choroby wewnętrzne (specjalnie żołądka i kiszki)

Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 120. Telefon № 129. Od 9—11 rano i od 5 do 7 po poł 136-9

